

Any XVIII

Barcelona 10 Agost de 1905

Que l' estimin no es estrany,
ja que si sa cara engresca
sovint s' arregla, y refresca
dins del bany.

DE DIJOURS A DIJOURS

TOTAS las maluras de Russia, provenen del clero!

Si 'ls generals s' assemblan com duas gotas d' aygua, 'ls capellans de Russia y 'ls d' Espanya, talment semblan bessons.

¡No hi fa res, la diferencia de religions, quan 'ls fins que portan amagats son tan idéntichs!

Allá també hi han frares negres, diferents dels capellans blanchs, popes, no sols pe 'l color de la vestidura, sino 's pe 'ls vots, per las costums y perque no 's poden veurer els uns ab els altres.

Els capellans blanchs de l' Iglesia Ortodoxa, son casats.

Son la pobriscalla del clero, no atrapan may 'ls encárrechs enlayrats.

A metropolitans, bisbes ó arxi-mandritas, sols hi arriban 'ls frares negres, consagrats al celibat, els que ostentan per fora la castetat.

Els altres no; son la tarregada, la xusma.

Els capellans blanchs, son un organisme, un ordre, una casta... com aquí 'ls pobres capellans de missa y olla, que fan el clero rural, qu' es lo més mal pagat.

Lo sacerdoci s' hereda de l' una á l' altre generació.

Els fills dels *popes*... per forsa han de ser *popes*.

Aixó no 's pas lley; mes es consuetut molt enraygada, qu' arriba fins els psalmistas, y cantors llechs, als sagristans, als pertiguers y fins als que sonan las campanas.

Els altres, fan ranxo apart... y aquí tenen guardat el secret de la seva forsa.

Aquets frares de la ortodoxa Russia, no son de rassa. Se recaptan de totas las castas socials.

Las portas dels monastirs son obertas, fins pe 'ls esclaus emancipats per Alexandre II, composant entre tots una sort de jesuitisme oficial.

Tot el cas consisteix en ser cèlibes.. y fins per assegurarho, s' arriba á la castració, com als temps que 'ls patriarcas de Bizancio, 's passejavan remenant la grassa figura d' eunuchs consagrats.

Al cop de vista, sembla que 's guardavan apartats del mon... del dimoni... y de la carn... sols á las obras de misericordia.

¡Vanitosa suposició!

La religió may fa cambiar al frare.

Als comensaments de la guerra rus japonesa, lo Czar, rebfa per milers els missatjes d' aristócratas, vias y societats de totas menas, oferintseli per amor á la patria en tot y per tot.

D' entre-mitj dels missatjes, sobressurtia 'l dels abats ó priors dels monastirs russos, evocant las hasanyas famosas dels vells monjos, als temps més dificultosos de l' historia de Russia, ab l' ofrena d' hisendas y vidas en l' ara de la autocracia.

Las cosas han eixit al enrevers... no mancant exemples del valer, de l' esplendidesa y del sacrifici de lo més estimat, que son: vidas y diners, malgrat la rancunia ab que el poble 's mira la guerra.

Y quan tothom aprontava sos diners pe 'ls soldats ferits, pe 'ls barcos de guerra, ó pe 'ls hospitals sanitaris, els claustrs restavan sorts y muts, no donant res mes... qu' oraciós balderas.

Lo diner dels frares, ningú l' ha vist fins ara.

Frares negres tornats germans de la caritat, no n' hi han.

Pe 'ls camps de batalla sols s' hi trovan els *popes* alentant 'ls batallons.

Cap monastir del Imperi, de tants com ni han, s' es tornat hospital, ni escola pe 'ls hofans... ó manicomi pe 'ls bojós, qu' arriban de la guerra á centenars.

Lo Sant Sínodo ja ha trovat del cas fer avinentas las promesas, amenassant als frares ab las penas del infern primer... y després ab las de la terra.

Els frares han dat la callada per resposta...

Uns quants han contestat; ben poch, dihent qu' ells may paravan de resar pe 'ls difunts.

¡Valent consoll!

¡Potser son pobrets?... ¡Cá!...

Es qu' en son aburriment de la carn y del dimoni, no poden socorrer als pobres soldats, quan retornan de la guerra?

O be será que persisteix lo brutal egoisme d' aquets mansos anyells... ¡que viuhem renyits ab l' humanitat!

Las riquesas dels monastirs... semblan faula.

Al Palau d' Hivern que deixan veurer sols á contats mortals.. s' hi allargan bonas estrenas; entre-mitj de pinturas, dels quadros dels grans mestres y dels mosaichs arístichs, s' hi trova una sala tota plena d' estolas, de frontals d' altar y d' objectes d' iglesia, tots brodat d' or fi, guarnit de perlas bonas y pedras preciosas de gran valer.

Aquesta riquesa .. tresor tan valiós, era enviat als monastirs, pe 'ls antecessors del Czar, com senzillas ofrenas de devoció.

Y al retornar després d' anys, tan sols las joyas dels temples enderrocats, guardant 'ls exemplars bons per enriqueir lo *Museu* posavan dins de botas desfonadas, 'ls diamants, perlas y pedras finas, que 'ls restavan sobreras.

Aixís pot traurers' els comptes... dels barrils de diamants, de las caixas de perlas, que deuhem tenir soterrats 'ls monastirs de Russia.

¡Si 'n deuhem tenir de tresor desconegut!

Además de la pedrería, del or y dels richs objectes d' art sumptuari, 'ls claustrs tenían á sos dominis y encara ho guardan, terras de llaurar, boschs, ayguas de rius y llochs... la major part dels territoris russos.

Y ni menos poden pas contarse els bens del frares negres; perque 'l Sant Sínodo que te las llistas, las guarda tancadas sota set panys y claus.

¡No hi arriba ningú!...

Els frares son 'l mateix per tot arreu.

Son agents voluntariosos del poder de regresió.

Si d' acás algún jorn, representavan la cultura intelectual, per l' estat de barbrisme dels pobles; avuy en día no son res més que l' ignorancia dels mohiments científichs del mon, la negació de la lite-

ratura y de la llibertat... y de la supervivencia per la familia, de qui son contraris... perque no la crian.

Fins lo clero blanch, ha fet un partit reformista, que s'endressava fa poch temps al Metropolità de Sant-Petersburg, demanantli lo reconeixement de sos drets en cas de proclamarse la Constitució á Russia y 'ls principis representatius.

Aquet fet se 'l creyan imminent.

Y d'aquí sortia 'l pope Gapon capitost de la jornada històrica del 22 de Janer darrer.

Sols els frares negres, els ortodoxes intransigents... volen la repressió més crudel pe 'l poble, mantenint organiat y ferm el darrer baluart de l'autocracia, ¡que no l'aguantavan pas enlayre!

¡Que 'l clero blanch pagat ab miseria pel govern, fos indiferent pel poble, podria anarl..

Es un cas de servilisme mercenari.

Mes que 'ls frares independents, richs, sens' un poder enfront de la tiranía, serveixin d'agents ocults del

Czar y dels grans duchs, trastocats en policías per apallissar al poble, y vilment ferl' assassinar; guardant com religió l'espionatge y la denuncia, predicant l'extermini y la mort.. mancats d'escolas, d'hospitals que minvin l'horrors de son ofici: es cosa qu'acaba la paciència dels més soferts, aterrant la pública tranquilat y deturant la marxa del Imperi.

Es que pe 'ls clautres, qualsevulga que sia son Deu... no hi ha passat ni hi passarà jamay lo vent frescal de la vida lliure.

Y fins els més sants, els que son fermes en sos vots, ¡si algún n'hi ha!.. son escanyadors de la mare Naturala... capassos, com els *Dietubütsys* russos... fins de matar las criaturas de naixensa, per deslliurarlas del pecat original..

CALIXTE PI Y XARAU

Lo negre del Poble Sech

En una taberna xica
y al «Poble Sech» ben situada
hi ha un negre d'una mirada
terrible que no s'explica.

Sentat en una cadira,
(no se del cert si es de palla),
l'admiran fins la canalla,
y una gran «dama» l'admira.

Es ben plantat; mitx farrenyo:
sempre llegeix lo diari
y son duenyo sens pensarhi
ja va comprarlo mitx guenyo.

¡Es de guix! May passa apuros
per pagá 'l lloguer de casa,
y el taberné que no es asa
per cedirlo en vol vint duros.

Y la canalla dolenta,
sens volguerho han observat
que 'l «negritu» d'amagat
s'els «colava» molta absentia.

L'altre dia una senyora
li deya ab tò llastimós:
—¡Ay «negritu» qu'ets hermós!
¡mon cor per tu sempre plora.

¡Ets mes negre que la pena
que fa bossins lo meu cor!
¡Mes negre que 'l negre amor!
¡Mes que 'ls ulls d'una morena!

¡Ay «negritu» malehit!
¡Si sent de guix me fas mall
serias més criminal
si 't ficavas ab mi al llit.

¡Ja 't dich jo que 'l taberné
va quedar ben descansat
comprante ab el nas xafat
y ab uns morros de «chipé.»

¡Ets negritu el meu rosech,
y ab tas faciions semi-extranyas
me rosegas las entranyas
dia y nit al Poble Sech!

Baixa, donchs, de lo teu trono,
que jo ballaré el fandango,
y tú ballarás un tango
remenant sempre tant mono.

Creu, negre que 'm fás pati
puig l'amor de mon cor ix:
Ets guapo, si bé de guix:
¡Ay si no siguéis així!

Y aquest vers que aqui de franch
te dedico «negre» meu
creu fillet que com hi há Deu
l'he fet ab los ulls en blanch.

Aixís ne deya la hermosa
quan uns xicots que jugavan
y grossas pedras llensavan
perque el negre els feya nosa.

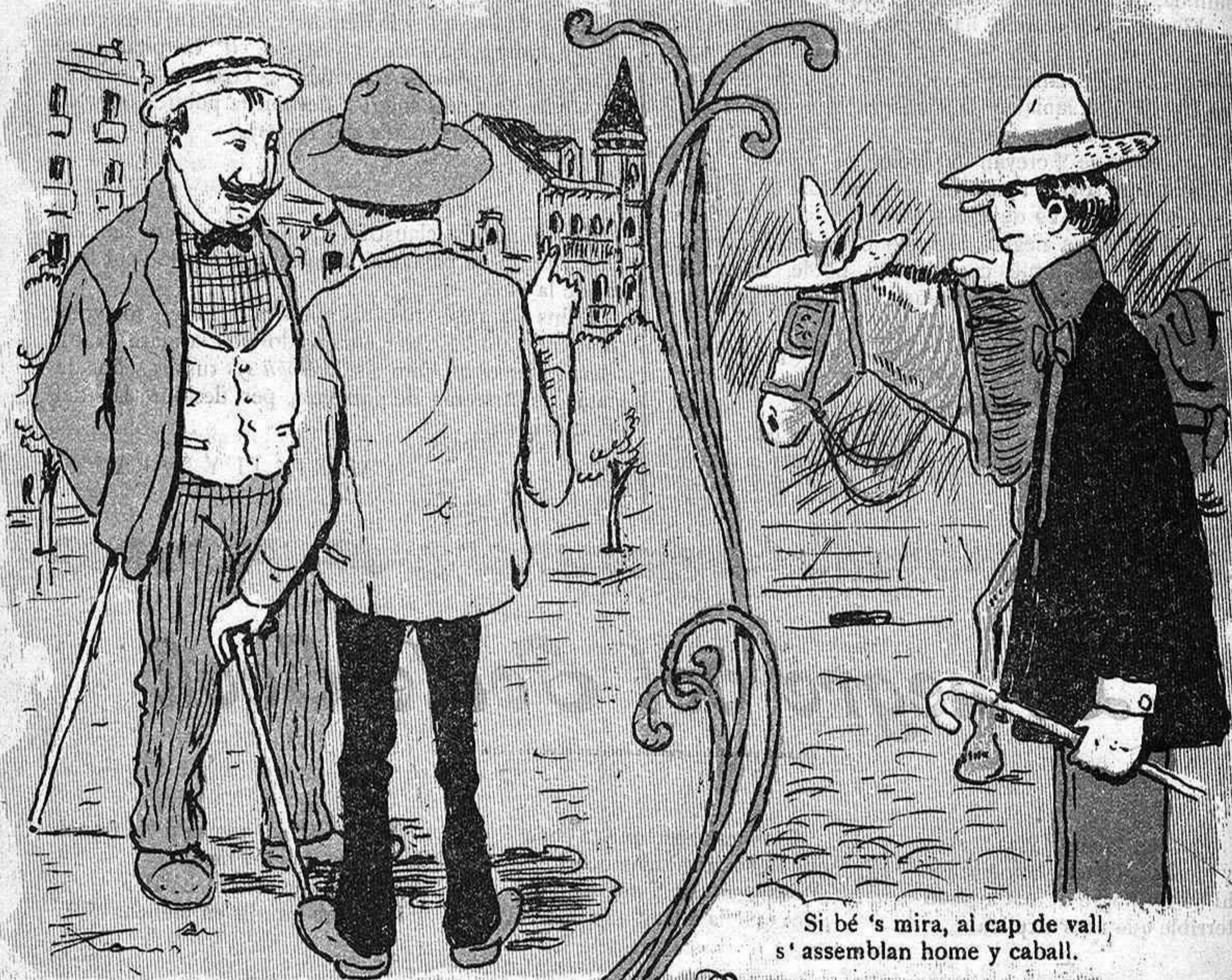
Ab una que van llensá
vers lo negritu directe
trencantli en part lo respecte
lo cap li varen trencá.

Y l'amo del fet sobrix
ja que 'l pobre passa apuros
pnig l'hi davan ja vint duros
del trempat negre de guix!

Ab aixó aqui dirvos dech
puig no 'm quedo may ré al pap
que ha ben quodat sense cap
lo «Negre del Poble Sech»

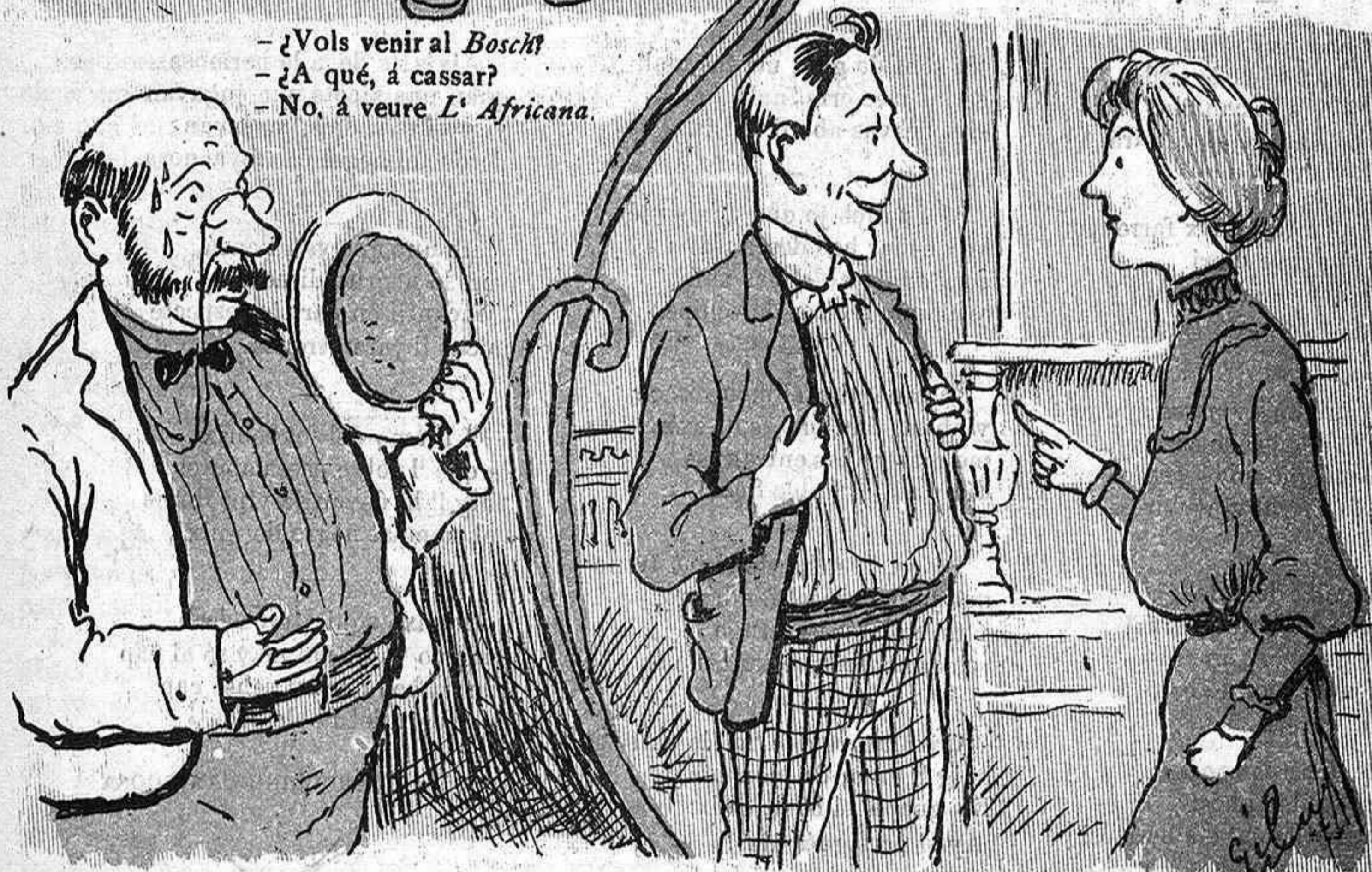
MARCELINO SANTIGOSA

Pot-pourri

Si bé 's mira, al cap de vall,
s' assemblan home y caball.

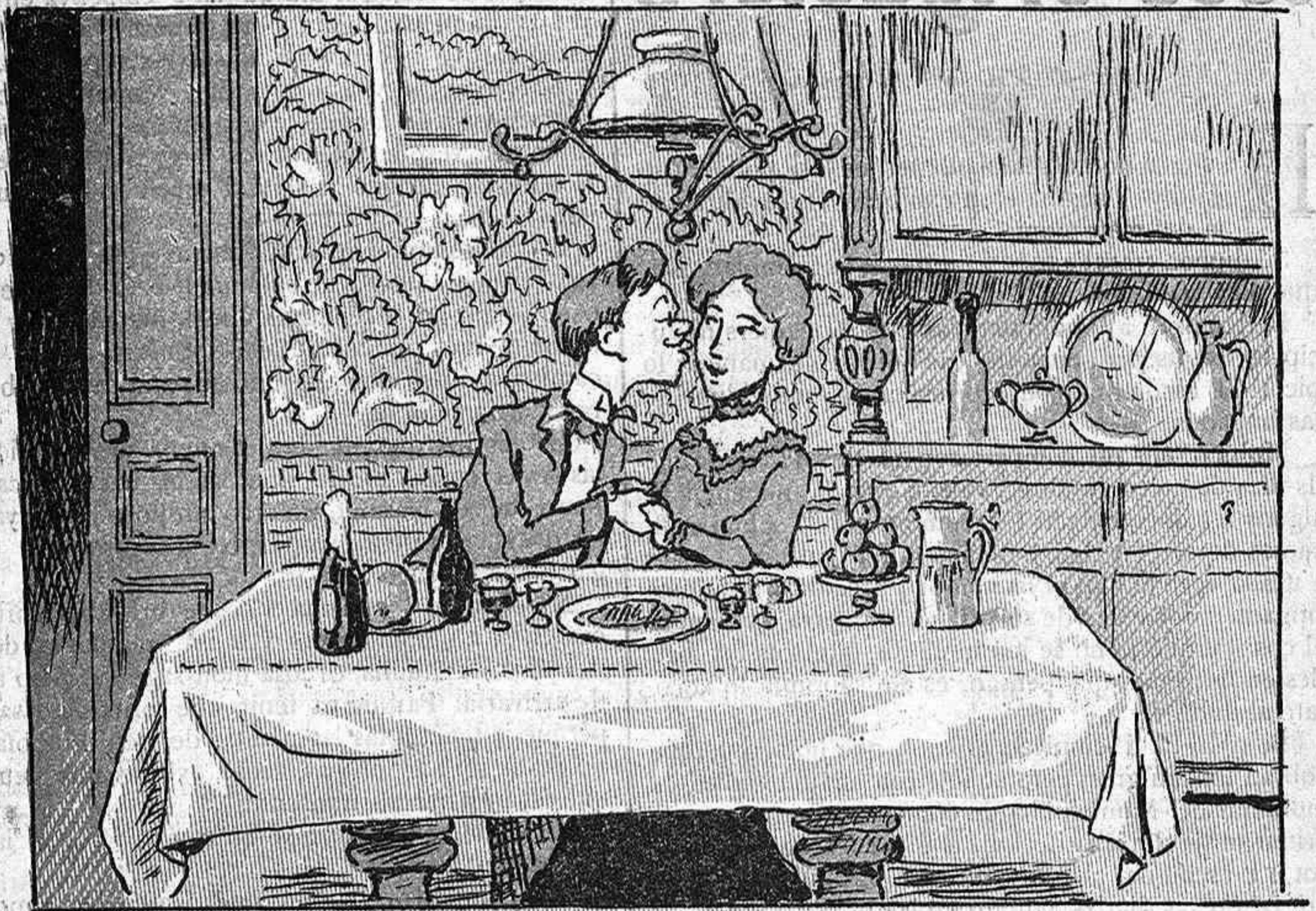
- ¿Vols venir al *Bosch*?
- ¿A qué, á cassar?
- No, á veure *L' Africana*.

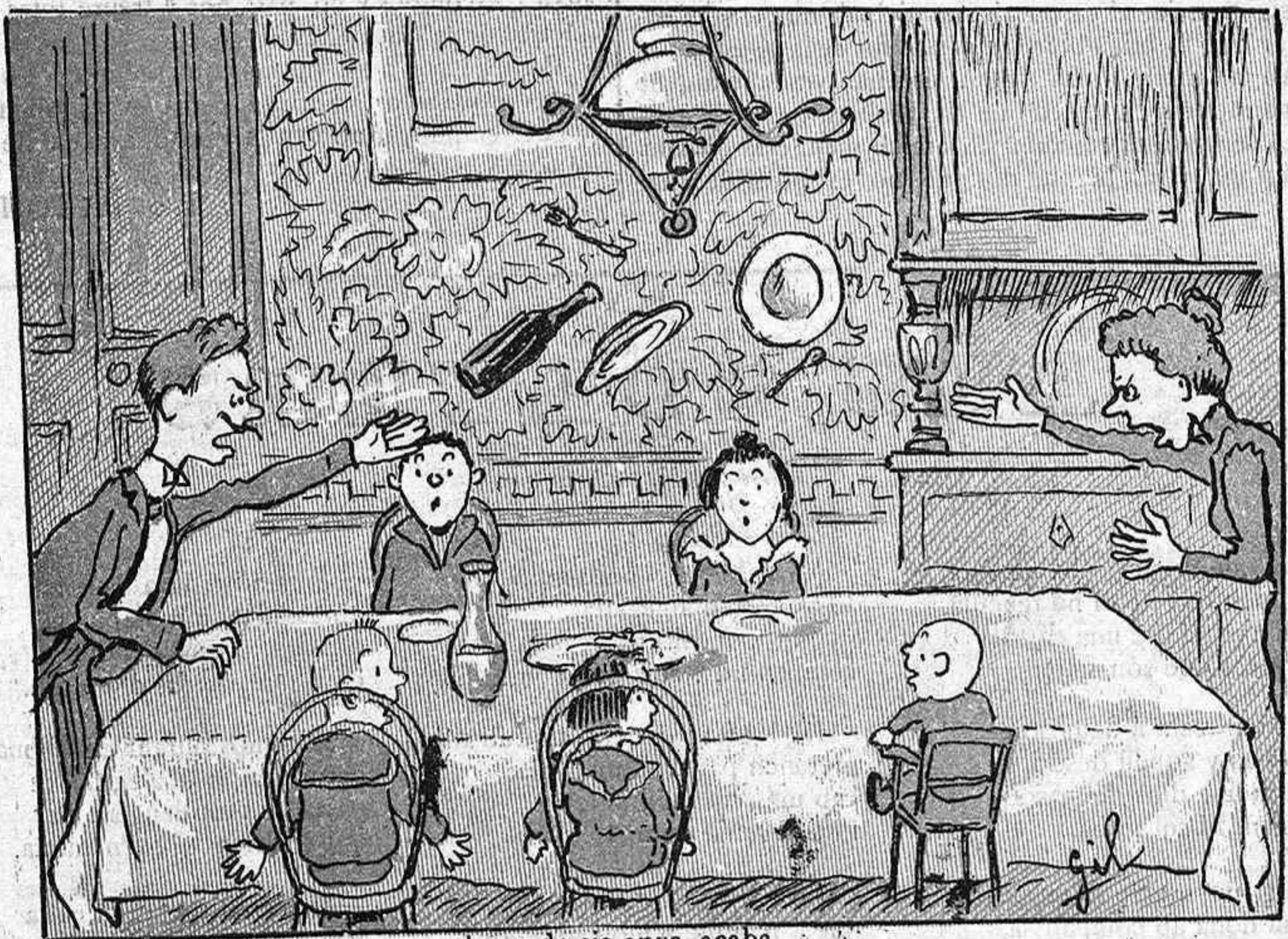
- Vamos á veure: ¿no sería millor
que nevés á l' istiu y guardar
aquestas calorassas per l' hivern?

- ¿Per qué t' has tret l' hermill
Pepet?
- Per dos rahóns: 1.ª perque
tenía massa calor y 2.ª perque no
sabia de qué omplirla.

Idilis matrimonials

Lo que comensa ab amors
y ab juraments exaltats,

al cap de sis anys, acaba
tirantse pe 'l cap los plats.

Los brigadiers

Ho son y no ho semblan, porque no portan cap galó y si alguna creu exhibeixen no es altra que la del matrimoni.

Se diuhen treballadors y tampoch ho semblan, per que may treballan.

Perteneixen á l' honrada classe de brigadiers municipals, exents per gracia del caciquisme de manejar lo picot ó l' escombra, com correspon als individuos de las brigadas.

Molts d' ells no compareixen al treball, mes que 'ls días de cobro, y altres, valentse de la influencia d' alguns regidors, deixan l' escombra per la ploma, ficantse de cap en alguna oficina municipal.

Cada vegada que hi ha cambi d' arcalde, á n' aquets brigadiers rebaixats de servey no 'ls arriba la camisa al cos. Perque jo no se lo que ho fa, que tots los batlles en lo primer que pensan, es en suprimir lo xocolate al lloro.

¡Be n' hi ha d' empleats grossos, que ho son porque cobran un sou gros; pero aquets son invulnerables, la moralitat del Municipi ha de comensar sempre per suprimir mitja dotzena de burots ó per fer agafar lo picot ó l' escombra als senyorets vergonyants que defensen tres pelas diarias figurant en las brigadas!

L' arcalde que tenim ara, qu' es un senyor que com á bon negociant, está acostumat á fer trascar á la gent que paga, lo primer qu' ha fet al arribar á l' arcaldía, ha sigut enviar al carrer als municipals-ninyeras y ordenar que 'ls brigadiers ocupessin los seus puestos.

Ab tal motíu hi ha hagut escenas verdaderament desgarradoras en lo seno de las familias.

La senyora d' un concejal amich meu, está plorant á llágrima viva, porque díu que no es possible que

puga trovar un' altra persona que com lo municipal en qüestió, dongui tan bé el biberón al seu vástago.

Ell, lo concejal, li díu qu' ell s' empenya en suplir ventatjosament al gura, pero la seva muller afirma y assegura que 'ls concejals no serveixen pera res.

Sobre casa hi víu un brigadier vergonyant ab dona, sogra y vuyt de familia, y feya eternir las pedras sentirlos ahir vespre dirigint sos prechs á la verge de la Bonanova pera que 'ls salvi d' aquet naufragi municipal.

Lo pobre home deya qu' avants que l' escombra, agafará una ampolla de sulfumant pera béuresela sencera, y la sogra li replicava que Jesús ab tot y ser un home de mes pesquis qu' ell, dormía sobre las pallas, caminava á peu descals, y no anava á ca 'l barber pera extalviarse lo ral.

Lo gendre, que no permet que la sogra 's fiqui en las sevas cosas, afegía que las mamás políticas del temps del de Nazaret, no eran tan poca vergonyas com las d' ara, y la disputa va acabar á esgarrapada neta y garrotada de cego.

No obstant, l' endemá 'l pobre brigadier sortía de casa seva ab espadenyas y brusa, porque la defensa del pa de la familia, es cosa molt sagrada, pero avants de arribar al Parque va tenir que tornar á casa seva porque ja tenía totas las plantas del peu butllofadas y no podía donar un pas, sense exhalar uns gemechs, que feyan parar als transeunts.

No va faltar qui volía portar'lo á la forsa á la casa de socorro.

Siga com vulga, creyém que l' arcalde fa molt be: Qui cobra per escombrar, qu' escombri.

Però aixó si; si desitja la nostra amistat, ja que ' seu cárrech li dona grans facultats pera fer neteja, qu, agafi l' escombra y no pari fins á treure totas las porquerías de la Casa Gran.

Per no ferho aixís val més que se 'n vagi á un *bosch*, y ajassantse sota un' *alsina*, pensi en las dificultats de poguer empuñar ab éxit la vara d' arcalde de Barcelona.

P. de LA TOMASA

ALS SOLTERS

Are que tinch poch quefers;
y en mon cap no hi há rencilla,
vinch á extendre una cartilla
pels joves que son solters.

Els vull vení á demostrá
las penas y aquell desori,
que l' home dins del casori
solament hi sol trobá.

Puig, noys, aixó d' enganyarse
d' una dona ab companyía,
de quina de nit ni día
un hom' no pot allunyar-se.

(Moralment, no ab altres fins)
te causa tan amagada,
que no pot, ni una vegada
compendre 's fins que s' hi es dins.

De l' estat, donchs, que ab anhel
pretench parlarne una mica,
cap més cosa té bonica
fora la lluna de mel.

Eixa si; val á dir clar
que á n' aqueix mon miserable
no hi ha cosa imaginable
que s' hi pugui comparar.

Frases de pura dolzor,
abrassadas, mil diabluras,
caricias, bonas venturas,
en fi, un paradís d' amor...

El temps durant eixa bona
permanencia d' alegría,
passa ab tant lleugera vía
que l' home, ni se 'n adona.

Mes com tota cosa nada
á mudansa está subjecta,
y qu' en més un la respecta
¡patrafi! la truyta es girada.

Del mateix modo la fina
lliga dels que s'han casat,
d'un cel qu'era il·luminat
se torna un glop de boyrina.

Oh, caram, si aixó no fós
seria ditxa completa;
ser casat, tindre doneta
fora un viurer deliciós.

Ja tením, donchs, eclipsada
la hermosa lluna de mel,
y que á sé infern aquell cel
tendeix més cada vegada.

Es per diversas rahóns
que be 's poden precisar:
es qu'ella ja 's vol cordar
las gafas dels pantalóns.

Ja vol, y mor per saberho,
d'esbrinar la causa, quina
al marit veu qu'amohina
destorbantli aquell salero.

Comet faltas de talent:
qu'aquells goigs *electrisats*,
als pochos días de casats
no hi son ja, ¡naturalment!

Aixó es lo que sugereix;
sinó qu'ella ab inrèpós
al no veure 'l tan fogós
ja 's pensa que l' aburreix.

Y ab sa deria recelosa,
creyent sa ditxa á la posta,
sense com va ni com costa
¡Redeul Se torna gelosa.

No vacila en indagar
y de fer preguntas mil:
— ¿D'ahont vens ahont vas? molt
interroga sens parar. humil

Y... ¡ay d'ell! si quan eixigenta
la muller se li demostra
ell no li dona una mostra
de la acció mes obedienta.

Y no li fa explicació
clara y no gayre concisa
d'alló per qual ella frisa
fent mudansas de coló.

Si ell no 's conforma y rebech
s'absten de manifestarli
uns que puguin obligarli
els ays del seu... *camassech*.

Ell prent plassa de panoli;
puig per més qu'ella se 'n rigui,
per si es molt fácil que digui
— ¡M'ha aburrit? ¡Ja has begut oli?

Y aqui venen nous afanys,
afanys que l'hom' no preveya

quan encar no li somreya
lo parany dels desenganys.

En aqueix cas, que 'm perdoni
la dona, mes haig de dí
qu'un home ans a'arrivá aquí
val mes que 'l prengui 'l dimoni.

Perque, *vamos*, ja se sab
que la dona més flexible
es una cosa... terrible
si li puja un fum al cap.

Y l'home cau á la paella
tindint el primer fracás:
Ve que ni pot doná un pas
sens la companyía d'ella.

Així d'aquesta manera
els mesos 's van succehint,
l'home callant y ofrint,
y ella fent la ploranera.

Fins que ja aqueix plany total
t'envía un'altra timbala:
ve qu'ella se 't posa mala
perque ha prés un xich de mal.

¡Quin mal! — ¡Vatúa la O! —
Si ans malament 't miravas,
aquell mal te cosas graves,
tant graves que 't fa pitjó.

Cregueu, no son tonterías;
aque'l mal tan singular,
á n'ella li ve á durar
uns dos cents cinquanta días.

Deixant á part l'assistencia
que de tu 'l mal ne reclama
ve que á n'ella has de fer ama
de tu y de ta descendencia.

Sens que te n'escusis pas,
sos desitjos no admeten vols:
si vol cols, li has de dar cols;
si naps, li deus donar naps.

Y si algún día importuna,
la lluna ve que 't demana,
m'entents?.. de molt bona gana
heurás d'haverli la lluna.

Ja siguin bonas ó malas
las conseqüencias del mal;
deus resignarhi formal,
ó si no perque 't casavas.

Després que ve 'l teu repós,
perque ella se t'ha aliviat,
te ve... un nín — ¡Ay, Sant Bernat!
aixó si no 'n venen dos!

Aquí rebs un'altra nota:
ja tens que boy t'avassalla
un bon espinguet de gralla
que t'aixorda y destarota.

Vinga robeta, un bressol,
la munyequeta si crida,
la sogra ¡tots! fins la dida
hi ha cops per més desconsol.

Mes si veus qu'aixó t'enreda,
y et vols eixir del fracás
es en va tot quan farás,
ja ets de peus á la galleda.

Puig deus sufrí el disbarat
que 'ls teus sentiments refutan
mentres els solters disfrutan
d'una hermosa llibertat!

Tot lo qu'hi dit fins aquí
ho passa l'home, quan ella
á tot el mon maravella
per son cor y génit fí.

Mes ben dit, quan oportuna
mostra ser de las més bonas,
ó sigan d'aquellas donas
que de cada mil n'hi ha una.

Donchs, per lo tant, s'ha d'en-
que si 's topa per dissort (tendre
ab una del morro fort
¡ay, fills meus, dexeume encendre!

Puig no res, ves anyadint
á lo anterior exposat
la crítica d'un vehinat
que 't senyala tot sovint.

Y escenas molt infelissas,
malas caras, crits, soroll,
propensió á tornarte foll,
bullits y grans corredissas.

Sens que puguis disposar
de res, privat de tot gust,
discordias, etern disgust...
¡la mar, señores, la mar!

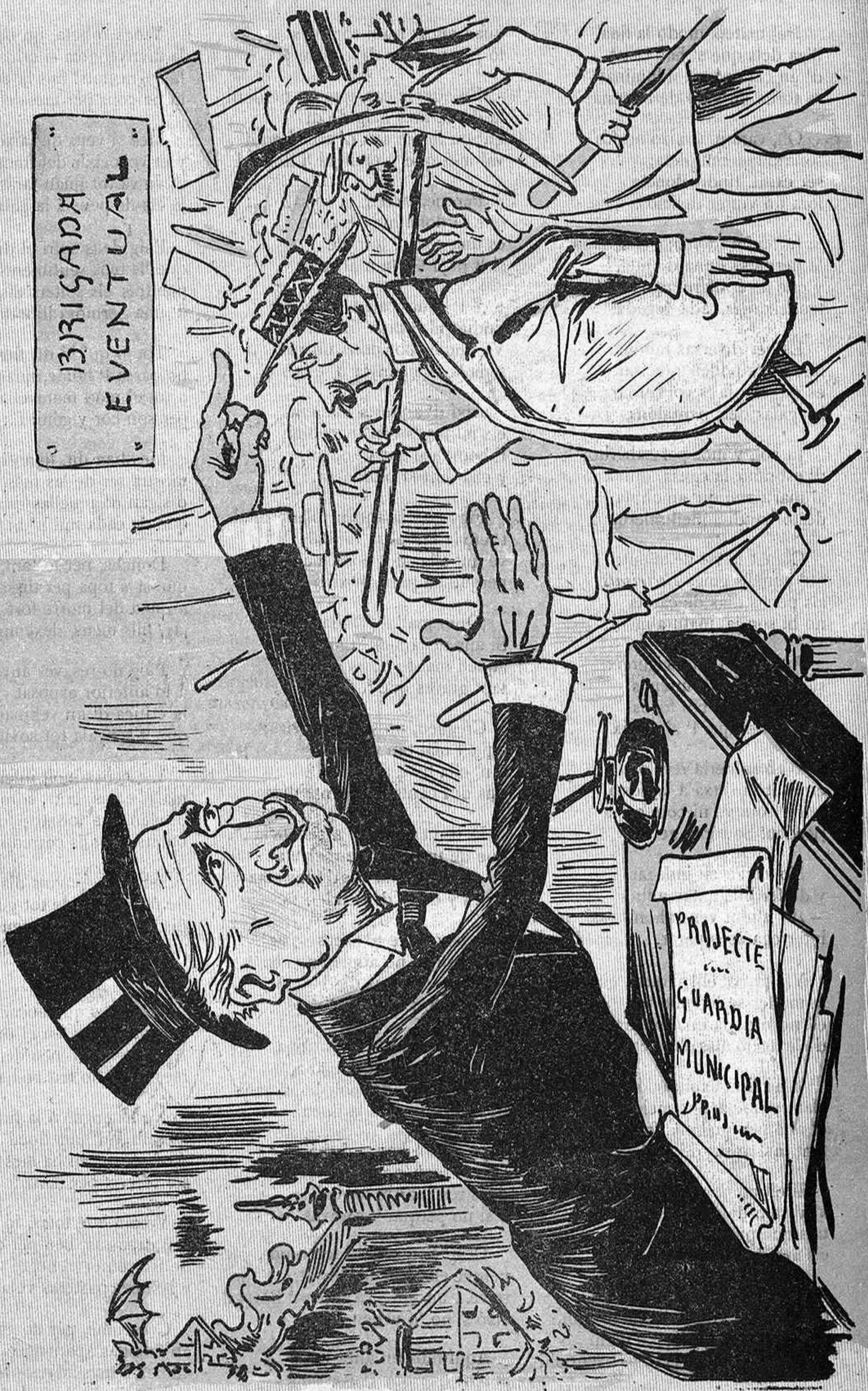
¡Ay jóves que encare esteu
per mereixe y feu el pessa!
Ab aixó no hi 'neu depressa,
mes quan ho feu no badeu.

No us enganyi la fingida
moralitat d'una dona...
Avuy la qu'hi ha mes bona
sol serveix per darla á dida.

Y com que totas, hi volan
son capassas, ben per cert,
de fer veurer el negre vert,
y las mes pasteras volan...

Creyeume, per no enganyarse,
ab fingidas apariencias,
admeteu mas advertencias,
es lo millor no casarse!

RAMPELLS

Gran sorpresa reb l' arcalde quan fa que formi la gent perquè 's troba ab molts manobras que van com els senyorets.

Per rancunias fraticidas que deshonran als partits, a Málaga l' altre dia va corre sang dels seus fills.

TIVOLI

Sembla qu' alló de la bubónica, va se pe 'is teatros no més.

Pero aquí.. que som més tosuts que 'ls aragonesos, ja li han trovat 'l remey.

Al mitx mateix del mal, li posan per pegat *La Fornarina* quins ditxos picantóns y tangos salats, son per curar las maluras més fermas que pujan esdevenir...

Mes pe 'l que podria ser vagin previnguts, que 's posarán mostassas encara més grossas... fins manxiulas, d' aquí pochos días.

Y anirán al Tivoli, tant si ho volen, com si no ho volen.

De bon grat... ó be per forsa
¡Trihin!..

TEATRO DEL BOSQUE

BARRI DE LA FONTANA — (GRACIA)

Aquí si que fan la figuereta, encar' que no durin las Carnestoltas.

Com 'ls homes del pelut ho fan per la Rambla... desde 'l dissapte que 'ns passen pe 'ls nassos *Sanson é Dalila* per la Giudice y en Cardinali.

L' arribém á llepar... ja la caixalajém... més sempre 'ns la estiran y aixó que la colla dels concurrents es ferma.

Ab *Aida y Favorita* del musclayre y l' *Otello* d' en Cardinali, aném entretenint la gana... y guardant las ganas d' escriurer per parlar de 'm *Samsón* y de 'n *Mefistófile* la setmana entrant si tots estém bons...

Desitjaríam á la Giudice, que tot anés bé.
¡No menjarém pas confits!..

UN COMICH RETIRAT.

¿Per qué dupto?

Per qué dupto, amor meu? Perque en tos llabis cent mil cops he apagat ma sed d' amor; perque de tos cabells la mota hermosa he esbullat cent mil cops ab mos petóns; perque t' he sostingut ab los meus brassos y he sentit lo tich-tach que fa 'l teu cor confondres ab lo meu, com dues notes de dos arpes polsades á igual tó.

Per que dupto, amor meu? Perque 'l misteri de ta cambra tan sols he sorprés jo, altar d' amor, redós de poesia hont pot parlar la passió tan sols y ahont encara, inflammat, deu guardar l' aire de tos petons l' ofluvi xardorós, com guarda 'l sol sos raix mateixos, que tremolan de goig, sùtil pols d' sr

Jo, qu' he seguit del paradís las vias
y sé hont s' amaga l' arbre de fruyt d' or,
y la font conech d' aygua regalada
qu' immortal torna al qui la beu un cop,
¿com no duptar, com no teme á tothora,
com evitar la horrible visió
del angel que d' allí la porta 'm signa
ab l' espasa de foch y esguart paurós?

RAMÓN E. BASSEGODA

L' AGOST

MOLTS lo fan tot l' any. En cambi molts lo passen de Janer á Desembre en lo sentit que tot l' any van (ó aném) d' estiu rigorós.

Fins en aquet mes hi há un adagi ben sapigut que diu: «Per la mare de Deu d' Agost, á las 7 es fosch.» Donchs, mirin; lo tal refrá per mí (y per altres) es un refrá, no mensual, sinó anyal.

Perque hi há molts días de tots los meus que á las 7 (del dematí y tot) no hi veig de cap ull.

Vull dir, ab tot lo dit, — qu' encare diré més — que aixó de l' Agost, del ferlo al passarlo hi há tanta diferencia com d' en Girona pobre al altre.

Al mes d' Agost s' hi fan els seus los amos de balnearis, las empresas de ferrocarrils... y 'ls tartraners... Fins els ordinarijs fan lo seu idem durant l' Agost!

També fan 'l seu Agost durant lo mes aquet els músichs de l' un envelat al altre donantse la gran vida sonant per tot y fent ballar á tothom, fins als que no 'n tenen ganas.

Y 'ls enveladors, 'ls Vinyals y 'ls Vilanovas de dintre y de fora, ab quatre pellingos, mitja dotzena de Venus de cartró y uns quants miralls de lluna... de Valencia, fan lo seu Agost per tots 'ls onze mesos restants.

En cambi, passen l' Agost sense ferse 'l (¡al contrari!) los qu' estiuhejem á las golfas d' un *Sant Pere Mitjà* ó d' unas *Bassas de Sant Pere*, regalimant de cap á peus y asfixiantnos, sense poguernos queixar per res ab l' amo de la casa, perque com que no s' hi fa gayre l' Agost ab nosaltres, tant se li endona si 'ns ofeguém com no.

També passen l' Agost, més per dintre que per fora, aquets y aquestas *quieros y no puedo* del passeig de Gracia á las nits, que volent fer lo *San Sebastian* d' estar per casa, s' aburreixen de banda sentint la banda d' Albuera fins que tocan 'l pas-doble que á marxas dobles fa anarlos cap á la nona passeig amunt, pero trencant més amunt del carré d' Aragó á dreta y esquerra fins á deixar 'ls seus ossos en los seus quints pisets molt ventilats ab tots 'ls balcóns overts d' unas casetas de plá ratllanas á Hostafranchs ó á Horta...

Veusaquí l' Agost per uns y per altres.

Es lo més... més cinich del any y 'l que fa suar més del estiu.

Sino que molts suan de calor. Y altres suan... d' angunia.

PEPET DEL CARRIL

Retalls

- Portera ¿no ha demanat ningú per mi, mentres hi estat fora?
- Van venir uns lladregots que van dessembrassarli 'l pis... pero no van demanar per vosté.

Dos militars, dugas donas
més valentas qu' un dimoni...
d'aquet quarteto guerrero
que 'ns en lliuri Sant Antoni.

La febre groga, fa estragos á Nova Orleans, pero no sols mata gent sino que ha produhit un conflicte entre 'ls estats de Luisiana y Missisipi.

L' estat del Missisipi, fa fer quarentena als de Luisiana. Las comunicacions, donchs, son interrompudas.

Els mariners del estat de Luisiana, han agafat al canal de Shipispand un barco del estat del Missisipi, que feya 'ls serveys de policia-sanitaria.

La presa s' ha fet per haver travessat las ayguas de la seva jurisdicció, de quinas son amos.

Lo governador del Missisipi, ara reclama perque li tornin el barco, y amenassa ab represalias si li negan.

Mes el governador de Luisiana, li ha respost: «Aneu al diable... si el voleu, l' heu de venir á pendrer per forsa».

Lo president de la República en Roosevelt, ho arreglará.

Els noruechs no 's poden avenir ab els de Suecia... referent al enderrocament dels forts militars de la frontera.

Diuen els primers: aquestas ciutadelas son obras sols defensivas.

No n' ha de fer res Suecia, si no 'ns vol després atacar.

Nosaltres volém guardarli's... per si may n' hi venian ganas, encara que avuy no 'n tinga.

Aquesta separació de monarquias, cada dia treu novas dificultats.

Quan fassin una república confederada dels tres estats, y treguin els tres reys, será posar oli á la llantia.

Joan Artur Rimbaud, un dels precursors d' en Verlaine, es lo poeta socialista revolucionari modern, més poch conegut.

Tenia 'l temperament dels conquistadors.

Fou un ironista y un esprit preocupat sempre dels problemas de la vida humana.

Nasqué l' any 1854 quan son pare era sols capitá d' infanteria del exércit francés.

L' any 1871, va formar á las filas de la Comune com soldat ras.

Viatjá per tota Europa.

Després se 'n aná cap á Abisinia.

Lo que no 's trova entre mitj dels blanchs.. ho volia cercar entre mitj dels negres, mes fou en va.

A l' edat de 37 anys, va morir al hospital de Marsella.

Victor Hugo l' havia nomenat Shakspeare petit.

Verlaine, un deu entre mitjos deus.

Te afinitats literarias ab l' autor de «Romances sans paroles».

«Una temporada al infern» data de l' any 1873.

«Las iluminacions» y «La onada» son publicadas al «Mercuri de Fransa» l' any 1898.

Sa vida, fou una rebelió perpétua.

Sas paraulas, crits y avant.

Fou 'l lirich social per excelencia.

Havia menjat calent... ben pocas vegadas.

Noticias que preném dels diaris de Madrit, perque aqui no las tenim: son de la secció telegráfica.

«Ja han comensat els frets.»

Doném aquesta nota frescal... com podríam convidar als nostres llegidors á pendrer horxata de xufas á ca 'n Pren y Fuig.

Es un refreseh com qualsevulga d' altre.

Sols que 'ls resulta més barato... ;pero molt més!

L' Echegaray, qu' es lo ministre mes fredolich... ja ha anat á esmorzar al restaurant Fournier, ab lo cotxe tancat y abrigat ab lo gabán de pelle, lo coll dret fins als ulls.

Sols en Montero Ríos, que n' es encara més «embaixador del hivern» ha sortit de casa ab bufanda y s' ha fet encendre l' escalfa panxas á Sant Sebastian.

¡Ves com podém anar be, ab dos ministres que tenen fret al istiu y á l' hivern també!

Y son els més bons, que 'ls altres, may tenen ni fret ni calor.

Ni menos en fan tenir may á ningú ..

¡Tots 'ls sentim, com qui sent ploure!

Un altre nova, que no es pas tan fresca com l' altre... per que s' encostiparian.

També ve pe 'ls diaris de Madrit... que nosaltres no 'n sabém inventar d' aquestas.

Lo subsecretari del ministeri de Governació, se casa ab una viuda rica... y que está molt grassa de «La Coruña.»

No sabém si es joye ó vella... pero sabém que 'l senyor Fernandez Latorre ja es casat.

A la quienta 's tracta sols de celebrar l' ascéns del novell subsecretari.

La temeritat d' alsars' en globos aerostátichs, personas mancadas dels coneixements científichs corresponents, no més que per ser valents y saber un xich de gimnástica, ha causat 'l diumenge á la tarde un' altra víctima.

Desde 'n Musiu Urban, fins en Mayet, en Farriols... y 'l desgraciat Vicens Purroy que 's va matar 'l diumenge darrer, quantas victimas no han fet las bombas, no més á Barcelona!

¡Tot per las tristas caixaladas!..

¡No més que per guanyar' hi la vida!..

La funció era á la plassa de toros de la Barce'oneta.

Lo capitá Don Vicente s' havia d' alsar, en lo globo anomenat *Ville de Paris*.

Va anunciars, sens dupte per reclam. ascensió única ¡y fou cert!

Lo pobre Purroy, vestit de mariner, al saludar lo nombrós públich del torin, poch comptava tenir 'ls instants tassats!..

Al soltar las amarras, encara ben dejorn de la tarde, feya un vent molt frescal del N. O. que va empenyer la bomba cap al interior de la Ciutat.

Va remontars l' aeronauta á gran altura, anant á parar en son descens al xanfrá dels carrers de Lauria y Caspe.

Un colp á la mida de las casas, uns 20 metres d' alsada, quan en Purroy ja baixava per la corda, la bomba va topar ab 'ls fils de la xarxa telefónica, donant tan ferma sotregada, que l' aeronauta 's deixá anar de la corda... anant á pegar de cap á las llambordas del carrer...

Dos germans seus que 'l seguían y municipals de punt, 'l van cullir sagnant de terra, tot malmés y cap trencat, portantlo de primer á ca 'l apotecari y després á la casa de socorro del districte de San Pere. ahont moria á dos quarts de set de la tarde.

¡Tenia 25 anys, era solter y vivia á San Martí!.. ¡Desdixat!..

*

En Bernad y Durán del diari *Las Noticias* ha fet 'l des cubriment d' un *timo* literari, qu' exposa á la vergonya pública, per posar'hi esmena.

Trova 's á Barcelona... y fa molt mal fet callantse 'ls noms, qui per 25 pessetas ha comprat una poesia, portantla com obra seva á un certamen ahont ha guanyat premi...

Els diners son 'l de menos.

La barra literaria es 'l de més... y las circunstancias agravants del cas, son per sucarihi pá.

Aixó no es pas un cas nou.

*

Ja fa molts anys que dura, per mor de no publicar 'l nom del favorecut, qui encara te 25 pessetas per empleyar ab negocis literari-usuraris.

¡Aqui sí!.. ¡Que surti l' autor... premiat!

¡Per vendre'li travalls literaris á 25 pessetas!..

Ab molt sentiment hem de participar als nostres constants llegidors la mort, casi repentina, del antich y apreciat col·laborador de LA TOMASA, N' Antón Cortina y Rivera, que contava ab moltas simpatias per sa bondat inagotable y la senzillesa escèpcional.

De sa facilitat en versificar bonas mostres ne tenia donadas en aquestas planas anys endarrera.

Reposi en pau nostre malaguanyat company, y acompanyém á sa familia en son dol.

*

Vist l' encertat de las críticas teatrals qu' escriu en Bernad y Duran... vist lo bon nas que te per las cosas d' art, qu' endevina tot 'l que veu... ara 'l volen proposar per diputat á Corts, 'ls tarragonins com éll, per Tarragona, Reus y Falset.

Encar que las mongetas tarragoninas, solen sortir bonas y ab un bull son cuytas, es de pensar qu' hi mancará amaniment, per' que la cosa vagi endavant.

*

La distingida Societat recreativa *El Porvenir* de Cornellá, ab motiu de la festa major de la vila, prepara grans balls de societat, que 's donaràn en los salóns de dita societat en los días 15 y 16 proxims, havent contractat pera lo millor lluhiment de la mateixa á la renombrada orquesta *Los Munnés* de Sans y estant encarregat del adorno lo reputat adornista Sr. Vilavova que ja es sabut no té *matón*. Aixís nos agrada.

Las cosas ferlas ben fetas ó no ferlas.

Missatjera d' amor

Plega un xich tas aletas: ¿Vols ourem au parlera?
 - Deixau mon camí fassí, al niu m' espera amor.
 - L' amor es qui m' obliga, serás la missatjera que fa las presentallas dels planys d' un aymador.
 - Y si en perill me trobo ¿juí al missatjer escuda?
 ¿Podréu vos defensarme del esparver odiós?
 - Res temis: blancas alas te prestarán ajuda, Compláume missatjera, retornam lo repós.
 - ¿Anarmen jo soleta? si al menys tingués companya us complauria pera mimvar lo vostre plor.
 - No hi anirás de sola; lo vent de la montanya te prestará sas alas y jo lo meu amor.
 ¡Oh! vesten; au parlera puig ja ma gentil nina per rebre eix misatje sofreix inmens neguit, que al finestral t' espera ma pensa ho endevina, á temps que 't resisteixes volar per l' infinit.

Fes, au, prest la jornada volant per l' alta cima ¡Oh fesla avants tenebres me portin vespre ombríu! No planyis no tas alas, t' ho prega qui bé estima, també com tú desitjo la sombra de llur niu.

Li dius que molt l' anyoro, que quan en gaya festa las cordas de ma lira ab joya saig vibrar, per ella sols las polso y l' eco que 'm contesta que es son ressó melódich me sembla son parlar. Que visch sols d' esperansa, que lo meu cor l' adora, que mut jo sempre resto llensant tristos sospirs, que ella era d' una festa regina encantadora, que molt volía dirli y res li vareig dir.

Mos pensaments l' hi portas, voleja ja au parlera y ofrena n' has de ferne junt ab amor sens fi, si sospirant te 'ls torna, tu portam joganera la flayra de sos llavis, emblema d' un dols... Si.

ENRICH AYNÉ

ABNEGACIÓ

Del Golgote en l' agreste cima obscura clavat de peus y mans en tosca creu, Jesús de Nazareth, lo fill de Deu, apura trist lo calzer de amargura. Ni 'l dolor del suplici que 'l tortura, ni l' escarni que ovira al entorn seu, fan eixir un sol ay de dolor greu de son cor tot bondat y tot ternura. Resignat va cumplint sa missió santa, sens un crit, ni un gemech, ni una protesta, y al fi de tan dolor y passió tanta quan ja l' ultim alé á son cor li resta, encara bondadós diu boy finant: «¡Perdónals que no saben lo que fan!»

EMILI REIMBAU PLANAS

CONTRAST

Tu 'ls matins t' estás al llit, jo tinch de aná á la intemperia; tu tens quartos, jo miseria; tu estás gras, jo escanyolit; tu alegre, jo d' aburrit no te 'n pots formá una idea: tu motls cops vas á Romea, jo vaig sense sopá al llit; si aixó está ben repartit que venga Dios y lo vea.

JOAQUIM ROIG

Litografia Barcelonesa. — Sant Ramón, 6

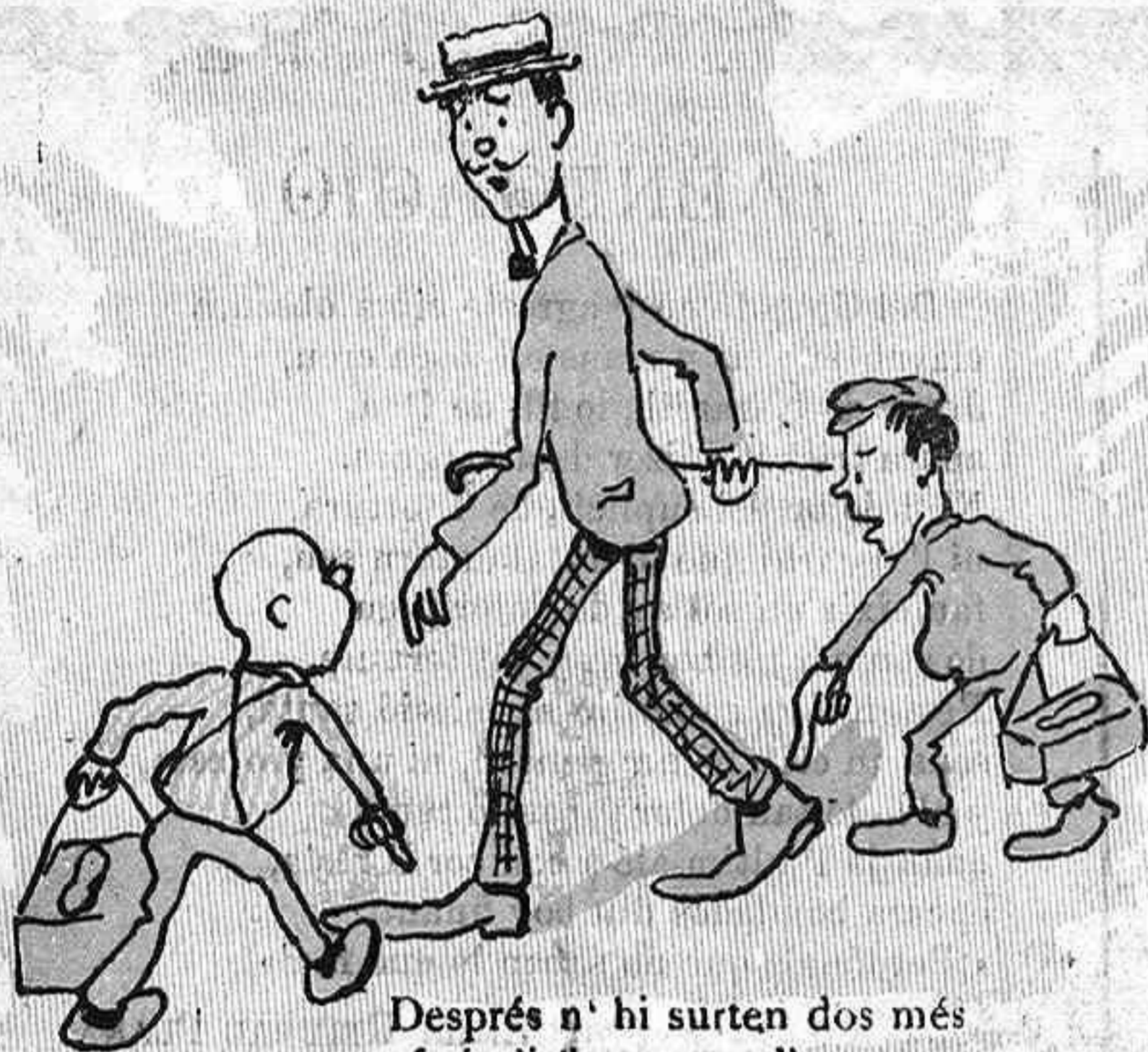
Llimpiesa ciutadana

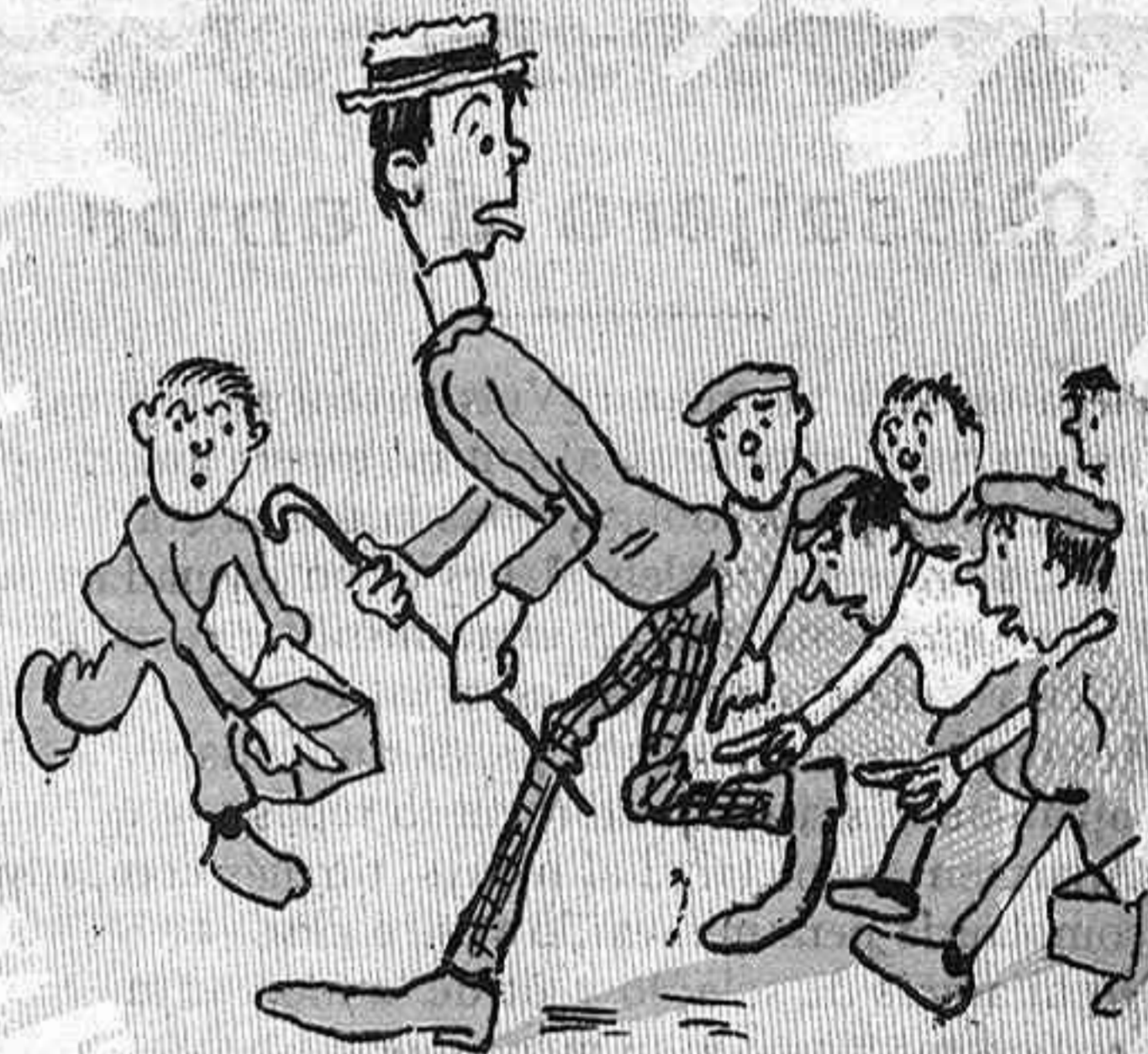
En Pep estrena unas botas
més lluhentas qu' un mirall

y malgrat durlas ben netas
aquet las vol netejar.

Després n' hi surten dos més
oferintli 'l seu treball,

y mes tart un batalló
no li deixan doná uu pas,

y al final, vulgas no vulgas,
no 'l deixan pas escapar.

gil